

УДК 785.071.1-048.87(477.83-25) В. Барвінський С. Людкевич

ВАСИЛЬ БАРВІНСЬКИЙ ТА СТАНІСЛАВ ЛЮДКЕВИЧ: ДІАЛОГИ НА МИСТЕЦЬКИХ ПЕРЕХРЕСТЯХ

Роксоляна МИСЬКО-ПАСІЧНИК

*Музично-меморіальний музей Соломії Крушельницької у Львові,
вул. С. Крушельницької, 23, 79000 Львів, Україна,
тел.: (+38032) 261 30 01, e-mail: temp@i.ua*

Стаття присвячена постатям Василя Барвінського та Станіслава Людкевича в аспекті їхніх особистих контактів, співпраці, взаємооцінки творчості. У публікації висвітлюються спільні та відмінні позиції митців у поглядах на актуальні питання та шляхи розвитку української музики.

Ключові слова: українська музика, музична критика, взаємооцінка, композиторська творчість.

Творча співпраця двох яскравих і напрочуд талановитих особистостей, до того ж композиторів, – унікальне явище в музичній культурі. Природним є науковий інтерес до порівнянь їхнього композиторського стилю, виявлення взаємовпливів, зіставлення фактів біографії тощо. Активна музично-критична діяльність обох композиторів дає ще одну цікаву тему для дослідження: йдеться про взаємну оцінку їхньої композиторської творчості й громадської діяльності, спільність та відмінність поглядів на актуальні проблеми української музики.

Станіслав Людкевич розпочав свою музикознавчу та музично-критичну діяльність в кінці XIX ст. Володіючи непересічним літературним талантом, він створив яскраві зразки музичної публіцистики, які й сьогодні вражають влучністю, принциповістю, високим професіоналізмом. В особі С. Людкевича Галичина мала першого професійного музичного критика, у спадщині якого – півстолітня хроніка музичного життя краю.

Прізвище Василя Барвінського досить часто зустрічається у музичній публіцистиці Станіслава Людкевича періоду 1910–40-х рр. Уперше С. Людкевич почув гру В. Барвінського 1910 р. на Шевченківському концерті, коли молодий музикант виконував фортепіанні твори М. Лисенка, А. Дворжака і свою прелюдію. У рецензії на цей концерт Людкевича відзначає передусім виконавський талант В. Барвінського-піаніста, який не засліплював віртуозною технікою, а виявив “незвичайну м’якість удару й лінії та велику самостійну інтелігенцію, що не так репродукує, як творить” [16, 435]. Композиції В. Барвінського також не пройшли повз увагу рецензента, який відзначив появу нової композиторської індивідуальності такими словами: “можна повітати в п. Барвінському компоніста фортепіанного наскрізь модерного напрямку, що спирається на найновіших модерних взірцях та

який вповні використовує тайни фортепіанних ефектів, хоч годі утворити собі ще його індивідуальну фізіономію” [16, 435]. І побажав молодому автору якнайшвидше знайти свій власний стиль, в якому “зберігся би також і національний вираз і напрям української музики” [16, 435].

Відтоді С. Людкевич уважно стежив за розвитком нововідкритого таланту. Він щиро захоплювався фортепіанними мініатюрами на українські народні мотиви, які вперше прозвучали в авторському виконанні 1920 р., відзначаючи в них вишукане поєднання народного колориту і витонченої форми: “Се справді ряд тонко шліфованих мініатюрних народних силуеток у коштовній емалевій оправі” [19, 456]. Схвальну оцінку Людкевича отримали “Варіації на українську народну тему” для віолончелі і фортепіано у виконанні талановитого галицького віолончеліста, соліста віденської *Volksoper* Богдана Бережницького (партію фортепіано виконував Василь Барвінський): “У шістьох варіаціях теми автор виявив не тільки велике багатство нешаблонної інвенції, інтересних гармонічних проблем, але також численні нюанси колористичних секретів (особливо ж у *Scherzo* і *Cadenza*). При тім цей твір (мимо слідів деяких чехізмів у останній частині) має, подібно як того ж автора тріо і секстет, виконувани в нас давніше, незаперечну й виразну ціху українського характеру та становить поважний вклад у загальну чельову літературу” [18, 483]. В одній з рецензій С. Людкевич називає В. Барвінського композитором “з Божої ласки” [17, 498].

Увага рецензента зосереджувалася не лише на композиторській творчості та сольній концертній діяльності Василя Барвінського як піаніста. У своїх рецензіях С. Людкевич завжди відзначав його професіоналізм як піаніста-акомпаніатора: “...до артистичного успіху концерту причинився вповині умілий і дискретний, а в кожному моменті вальорний фортепіанний дострій композитора” [18, 484]; “Акомпонував п. В. Барвінський з питомою собі солідною та інтимною дискрецією, але підкреслюючи вміло всі рішаючі моменти кожного твору” [15, 508]. С. Людкевич високо оцінював активну працю В. Барвінського на посаді директора Вищого музичного інституту ім. М. Лисенка, його педагогічну, лекторську, організаторську діяльність.

Поступово Барвінський завойовує визнання, і в 30-х роках його вважають композитором № 1 як у Галичині (причому не лише серед українців, але й серед поляків), так і в Радянській Україні. У червні 1938 р., коли відзначали 30-річчя творчої діяльності В. Барвінського, львівське польське радіо, яке переважно надавало мінімум ефірного часу для українців, присвятило ювілярові цілу радіопередачу. Про цей факт читаємо у повідомленні журналу “Українська музика”: “Дня 3 червня відбулася у Львові авдиція з нагоди ювілею В. Барвінського, яку передавали всі польські радіостації. В програмі були пісні з фортепіаном і скрипкою і фортепіанові твори Барвінського” [23, 142].

У статті “Василь Барвінський: У 30-річчя музичної діяльності” [13] С. Людкевич віддає В. Барвінському “чолове місце й переломне значення” [13, 366] в історії української музики. Згадана стаття є, посуті, єдиним творчим портретом композитора пера С. Людкевича, де автор детально аналізує композиторський стиль В. Барвінського, жанрові пріоритети його творчості, а також висвітлює педагогічну та громадську діяльність. Попри високу оцінку багатогранної праці В. Барвінського – композитора, піаніста, педагога, музичного публіциста, організатора музичного життя – зауважує, однак, що талановитий композитор занадто багато

часу присвячує діяльності поза музичною творчістю: "...чи навіть найцінніші наслідки ревної педагогічної, наукової чи публіцистичної праці зможуть стати рівноважником тої втрати, якої легко може зазнати композитор у ділянці властивої, головної своєї праці – своєї музичної творчості?" [13, 367]. Сьогодні можна в дечому посперечатися із наведеним судженням С. Людкевича. Барвінський-педагог виховав плеяду талановитих піаністів, які гідно продовжують традиції свого вчителя, а публіцистичний доробок митця – цінна джерельна база для дослідників музичного життя Галичини першої половини ХХ ст.

Стосунки С. Людкевича і В. Барвінського завжди були щирими, сповненими взаємоповаги. Їхня співпраця розпочалася 1913 р. і тривала до останніх днів життя Василя Барвінського, перерісши в міцну дружбу. Творчі контакти двох митців виникли з ініціативи В. Барвінського. Перебуваючи у Празі на навчанні, В.–Барвінський готував з чеським хоровим товариством "Hlahol" концерт української народної пісні. У зв'язку з цим концертом він звернувся до Станіслава Людкевича з проханням надіслати свої обробки народних пісень для виконання. На той час Станіслав Людкевич мав уже у своєму доробку понад п'ятдесят творів, користувався заслуженим авторитетом громадськості, стояв на чолі культурного процесу в Галичині.

Найчастіше щоденна співпраця двох талановитих індивідуальностей приводить до конфліктів, викликаних чи то різницею віку, чи відмінністю поглядів. Людкевич, як відомо, був завжди безкомпромісно принциповим, навіть гострим в оцінках. Барвінський відзначався толерантністю, доброзичливістю, його знали як "чоловіка, який усім ішов на руку, якого "учинність" увійшла в пословицю" [14, 679]. Та, незважаючи на різницю у віці, відмінності характерів і темпераменту, С. Людкевич і В. Барвінський спільно очолювали музичне життя Галичини впродовж кількох десятиліть, завжди підтримуючи один одного, виявляючи взаємоповагу та толерантність: "С. Людкевич і В. Барвінський з історичного погляду були немов доповненням один одного. Треба гадати, що цю річ вони самі не лише інтуїтивно вловлювали, але й усвідомлювали, і це була ще одна підстава для їх глибокої взаємної приязні" [25, 52].

Не зрадив С. Людкевич свого товариша і в найважчі для Барвінського часи, коли, здавалось, цілий світ відвернувся від нього. Виступаючи на сумнозвісних зборах у Львівській консерваторії 13 лютого 1948 р., С. Людкевич був єдиним, хто не пішов проти свого сумління і наважився сказати правду про В. Барвінського: "Всі, які знали Василя Барвінського довгі роки в різних фазах його життя, не можуть у своїй голові змістити образу його як зрадника, агента, провокатора. Ми знали Василя Барвінського через 30 років як доброго музику професіонала, педагога, щирого композитора, не формаліста, з якого творів віяв голос серця. Дальше я знав Василя Барвінського як чоловіка, що дорожив чесним іменем і доброю славою, врешті, як чоловіка, який усім ішов на руку, якого "учинність" увійшла в пословицю" [14, 679].

С. Людкевич і надалі намагався, як міг в умовах тоталітарного режиму, сприяти поширенню творів В. Барвінського, на той час фактично забороненого композитора. З ініціативи С. Людкевича 1971 р. побачили світ камерно-інструментальні твори В. Барвінського. Передмову до цього збірника написав Станіслав Людкевич.

Людкевичіана у музично-критичній спадщині В. Барвінського бере свій початок з 1914 р., коли молодий музикант, спеціально приїхавши з Праги на Шевченківські концерти, вперше почув монументальні композиції Людкевича: драматичну картину

для хору в супроводі оркестру “Останній бій” та III і IV частини кантати-симфонії “Кавказ”. В. Барвінський захоплено сприйняв “Кавказ” С. Людкевича, назвавши його “...тим залізним стовпом, на якому спочивав цілий концерт” [9]. З того часу В. Барвінський впродовж кількох десятиліть ретельно стежив за появою кожного нового твору С. Людкевича, присвятив йому чимало уваги як рецензент і завжди ставився до свого старшого колеги з величезною повагою та пієтетом. З роками у статтях В. Барвінського постає С. Людкевич набирає щораз більшої ваги і значущості.

С. Людкевич, за визначенням Барвінського, був композитором, який започаткував нову епоху в українській музиці: “Його музичний дорібок був довший час тим більших розмірів резервуаром, який не тільки кількостево, але і якістьово насичував молоду галицьку музичну культуру і став головним виразником музично-культурних змагань в Галичині так, як творчість Лисенка на Великій Україні.” [3].

Найвагомішим твором С. Людкевича В. Барвінський вважав кантату-симфонію “Кавказ”. Щоразу, коли звучала кантата-симфонія або її окремі частини, Барвінський знаходив все нові барви для розкриття змісту твору, його значення для українського народу: “Для нас, українців, не лиш в Галичині, але на цілій широкій Україні цей твір має неоціненне значіння. Чим для Німця є “Перстень Нібелунгів” Вагнера, або для Чеха симфонічний цикл Сметани “Моя батьківщина”, тим – або й ще чимось більшим – є для нас “Кавказ” Людкевича” [2].

Актуальні проблеми українського музичного життя часто ставали темою музично-критичних статей цих найавторитетніших музикантів [1; 3; 7; 20].

На початку 30-х років у Галичині сформувалася і зміцніла плеяда молодих талановитих музикантів-професіоналів, які, здобувши освіту в Європі, повертались на Батьківщину, сповнені нових ідей та задумів. Це – Борис Кудрик, Нестор Нижанківський, Зиновій Лисько, Микола Колесса, Роман Савицький, Василь Витвицький. Разом з корифеями української музики Станіславом Людкевичем та Василем Барвінським вони рішуче виступили проти дилетантизму, провінційності, розуміючи, що період аматорства надто затягнувся. Перед митцями стояло завдання підняти загальний культурний рівень громадськості, змінити уявлення про працю музиканта (музикування сприймалося лише як приємне проведення часу, відпочинок, а не як серйозна професія).

С. Людкевич вважав, що важливу роль у вирішенні цієї проблеми повинна відіграти музична освіта. З цією метою він часто виступав перед музичними громадами міст і містечок Галичини, у філіях Музичного Інституту ім. М. Лисенка, закликаючи громадськість заохочувати молодь до здобуття музичної освіти – для “культурної потреби душі, для формування національної фізіономії, характеру etc.” [20, 395]

Висловлюючи думки про сучасний стан композиторської творчості, С. Людкевич досить критично ставився до молодого покоління професійних музикантів, які в той час активно працювали в Галичині. Причиною цього було переконання С. Людкевича, що ці композитори (“свіжоспечені фахові музики” [20, 393], здобувши освіту в Європі, захопилися новітніми тенденціями в європейській музиці, відриваються від рідного ґрунту, забуваючи про основне призначення: своїм талантом і знаннями служити рідному народові.

В. Барвінський ніколи відверто не критикував стильові уподобання того чи іншого молодого композитора (“Мимоходом кажучи, витикати комусь його

музичний світогляд це те саме, що релігійна нетерпимість!)” [1], проте далекоглядно висловлював сподівання, що молоді композитори в подальшому можуть змінити свої творчі принципи, оскільки “це люди або в силі віку або цілком молоді, які в дальшому свому розвиткові – треба надіятися – не вдоволяться дотеперішніми осягами, а в міру розвитку можуть дати нові цінності – яких напрямів сьогодні ще годі передбачити” [3].

На думку В. Барвінського, проблема полягає в тому, що суспільність не готова до сприйняття серйозної музики, особливо сучасної. У вирішенні цієї проблеми велику роль мала б відіграти преса як важливий чинник впливу на формування загального світогляду народу. Однак, вважав композитор, стан музичної критики в Галичині в той час був на дуже низькому рівні. Одна з причин, на яку вказував В. Барвінський, це відсутність контролю з боку редакторів щоденних газет за професійним рівнем дописувачів: “Очевидно, що таке поставлення справи не причинюється до відповідного виховання і наставлення суспільности до нашого музичного життя, і причинюється тільки до затемнення того хаосу, в якому годі розібрати де кінчається безпросвітний дилетантизм, а де починається хоча б скромне мистецтво” [3]. Своєю публіцистичною діяльністю В. Барвінський і С. Людкевич, а згодом їхні молодші колеги – Н. Нижанківський, З. Лисько, Р. Сімович, Б. Кудрик, Р. Савицький, В. Витвицький зуміли піднести роль і рівень музичної критики в Галичині. На сторінках популярних газет та журналів вміщувалися не лише рецензії на концерти, але й фахові статті, присвячені історії української та зарубіжної музики, творчості галицьких композиторів та виконавців.

С. Людкевич і В. Барвінський вболівали за стан української музики, прагнули підвищення професійного рівня не лише критиків, але й музикантів. Обоє митців об’єднувала ще інша спільна мета: піднести рівень громадськості для розуміння важливості музики в житті народу. Але кожен з них мав свій погляд на шляхи досягнення цієї мети.

Співпрацюючи з різними львівськими часописами, С. Людкевич і В. Барвінський не раз подавали статті, присвячені одній і тій самій події. Якщо порівняти такі статті, то можна помітити, що висловлені думки обох авторів взаємно доповнюються. Так, наприклад, у публікаціях про святкування 40-ліття “Львівського Бояна” Станіслав Людкевич детально розкриває історію діяльності хорového товариства, зазначає його важливу роль у розвитку музичної культури Галичини, але про святковий концерт інформації не подає [21]. Василь Барвінський присвячує згаданій події дві статті [8; 10]. У першій з них, піднесено емоційній, що вийшла напередодні концерту як анонс, В. Барвінський кількома штрихами знайомить читача з найважливішими фактами діяльності “Львівського Бояна”, розкриває значення цього товариства для української музичної культури, а наступну статтю повністю присвячує святковому концерту. Таким чином, ці публікації С. Людкевича і В. Барвінського всебічно розкривають одну й ту ж подію, немовби автори попередньо обговорили зміст публікацій, щоб вони не були тотожними.

Знаменним є той факт, що свою публіцистичну діяльність обидва митці практично завершили у другій половині 1940-х рр. Після 1945 р. імена С. Людкевича і В. Барвінського як рецензентів зникають із шпальт газет. С. Людкевич упродовж наступних десятиліть рецензує виключно наукові праці, статті, дисертації. В. Барвінський довгих десять років відбуває на засланні, а після повернення публікує єдину статтю, яка була присвячена його старшому колезі і другові Станіславу Людкевичу: “Митець великого обдарування” [5].

Проаналізувавши публіцистичний доробок обох митців, можна дійти висновку, що уподобання С. Людкевича – це українська музика другої половини ХІХ – початку ХХ ст., а в поле зацікавлень В. Барвінського входила, передусім, музика ХХ ст., як українська, так і західноєвропейська. Людкевич, як ніхто інший, дбав про збереження творчої спадщини М. Вербицького, В. Матюка, А. Вахнянина, Д. Січинського, О. Нижанківського. Він не лише редагував їхні твори, організовував концерти, але й виступав з лекціями про цих композиторів, писав статті. Знаковою постаттю для С. Людкевича був Микола Лисенко, творчості якого він присвятив багато рецензій і наукових статей.

С. Людкевич вважав, що головною місією українських композиторів має бути служіння рідному народові. Він підтримував високий професіоналізм і гостро критикував примітивізм, графоманію. Водночас він не сприймав модерністських впливів, які в 1930-х рр. проникали у композиторську творчість галицьких митців.

Погляди В. Барвінського були звернені в майбутнє. В. Барвінський мріяв, щоб українські композитори і виконавці стали в один ряд з європейськими, а українська музична культура зайняла гідне рівноправне місце серед інших культур. Він вважав, що для цього українські композитори повинні вийти за межі вокально-хорової музики, опанувати інструментальні жанри (від камерних ансамблів до симфоній), формувати національний стиль, використовуючи досягнення європейських композиторів.

Цілком слушною видається думка Я. Якубяка про те, що “С. Людкевич, попри те, що пережив В. Барвінського (і то немало – на 16 років), був, по суті, великим завершенням попередньої епохи галицької української музики, В. Барвінський натомість означав початок її нової фази.” [25, 51]. Можна вважати, що в історичному аспекті ці дві знакові постаті музичної культури були своєрідним мостом від минулого української музики до її майбутнього.

1. *Барвінський В.* В обороні доброго імени нашої музики // Новий час. – 1934. – 21, 22 берез.

2. *Барвінський В.* 25-літній ювілей д-ра Ст. Людкевича / Василь Барвінський // Діло. – 1925. – 14 берез.

3. *Барвінський В.* Декілька думок про наше музичне життя / Василь Барвінський // Новий час. – 1933. – 16 квіт.

4. *Барвінський В.* З музично-письменницької спадщини : Дослідж., публіц., листи / Василь Барвінський ; упоряд. В.Грабовський. – Дрогобич, 2004. – 256 с.

5. *Барвінський В.* Митець великого обдаровання / Василь Барвінський // Мистецтво. – 1958. – № 4. – С. 26-28.

6. *Барвінський В.* Музика / Василь Барвінський // Історія української музики / заг. ред. І. Крип'якевича. – 4-е вид., стереотипне. – Київ, 2002. – С. 621-648.

7. *Барвінський В.* На музичні теми. Відповідь о. Сапрунові на його статті п. з. “Співоча культура” / Василь Барвінський // Діло. – 1930. – 28 серп.; 2 верес.; 4 верес.

8. *Барвінський В.* Сорокліття спів. т-ва “Львівський Боян” / Василь Барвінський // Новий час. – 1932. – 14 берез.

9. *Барвінський В.* Тарасове свято у Львові / Василь Барвінський // Руслан. – 1914. – 11 берез.
10. *Барвінський В.* Ювілейний концерт “Львівського Бояна” / Василь Барвінський // Новий час. – 1932. – 19 берез.
11. Василь Барвінський в контексті європейської музичної культури: Ст. та матеріали / ред.-упоряд. О.С.Смоляк. – Тернопіль : Астон, 2003. – 188 с.
12. Василь Барвінський і українська музична культура : Святк. акад., присвяч. 110-й річниці від дня народж. В. Барвінського, 16 берез. 1998 р. : ст. та матеріали / упоряд. О. Смоляк. – Тернопіль, 1998. – 64 с.
13. *Людкевич С.* Василь Барвінський: У 30-річчя музичної діяльності / С. Людкевич // Дослідження, статті, рецензії, виступи. У 2 т. Т. 1 / С. Людкевич ; упорядкув., ред., вступ. ст. З. Штундер. – Львів : Дивосвіт, 1999. – С. 365-367.
14. *Людкевич С.* Виступ на загальних зборах професорсько-викладацького складу ЛДК у зв’язку з процесом брата бувшого директора консерваторії В. Барвінського, 13.ІІ.1948 / С. Людкевич // Дослідження, статті, рецензії, виступи. У 2 т. Т. 2 / С. Людкевич ; упорядкув., ред. З. Штундер. – Львів : Вид-во М. Коць, 2000. – С. 678-680.
15. *Людкевич С.* Концерт Б. Бережницького і концерт на фонд допомоги вдовам і сиротам по священниках у Народнім домі / С. Людкевич // Дослідження, статті, рецензії, виступи. У 2 т. Т. 2 / С. Людкевич ; упорядкув., ред. З. Штундер. – Львів : Вид-во М. Коць, 2000. – С. 508-509.
16. *Людкевич С.* Концерт в честь Т. Шевченка / С. Людкевич // Дослідження, статті, рецензії, виступи. У 2 т. Т. 2 / С. Людкевич ; упорядкув., ред. З. Штундер. – Львів : Вид-во М. Коць, 2000. – С. 435-436.
17. *Людкевич С.* Концерт “Львівського Бояна” / С. Людкевич // Дослідження, статті, рецензії, виступи. У 2 т. Т. 2 / С. Людкевич ; упорядкув., ред. З. Штундер. – Львів : Вид-во М. Коць, 2000. – С. 497-498.
18. *Людкевич С.* Концерт челиста п. Б. Бережницького / С. Людкевич // Дослідження, статті, рецензії, виступи. У 2 т. Т. 2 / С. Людкевич ; упорядкув., ред. З. Штундер. – Львів : Вид-во М. Коць, 2000. – С. 483-484.
19. *Людкевич С.* Музичний огляд. Концерт М. Маслоука, В. Барвінського і Чабанівної. Попис елевів Вищого Музичного Інституту / С. Людкевич // Дослідження, статті, рецензії, виступи. У 2 т. Т. 2 / С. Людкевич ; упорядкув., ред. З. Штундер. – Львів : Вид-во М. Коць, 2000. – С. 456-458.
20. *Людкевич С.* Проблема сучасної музичної культури в Західній Україні / С. Людкевич // Дослідження, статті, рецензії, виступи. У 2 т. Т. 2 / С. Людкевич ; упорядкув., ред. З. Штундер. – Львів : Вид-во М. Коць, 2000. – С. 389-395.
21. *Людкевич С.* У сорокліття “Львівського Бояна” (1891-1931) / С. Людкевич // Дослідження, статті, рецензії, виступи. У 2 т. Т. 2 / С. Людкевич ; упорядкув., ред. З. Штундер. – Львів : Вид-во М. Коць, 2000. – С. 379-384.
22. *Людкевич С.* Українська музика в сьогочасний момент / С. Людкевич // Дослідження, статті, рецензії, виступи. У 2 т. Т. 2 / С. Людкевич ; упорядкув., ред. З. Штундер. – Львів : Вид-во М. Коць, 2000. – С. 373-378.
23. Радієві авдиції // Українська музика. – 1938. – № 7/8. – С. 142.
24. *Штундер З.* Станіслав Людкевич. Життя і творчість. Т. 1 (1879-1939). – Львів : ПП “БІНАР-2000”, 2005. – 635 с.

25. Якуб'як Я. Василь Барвінський та Станіслав Людкевич // Василь Барвінський у дослідженнях та матеріалах / Ярема Якуб'як ; ред.-упоряд. В. Грабовський. – Дрогобич, 2008. – С. 46-55.

**ВАСИЛИЙ БАРВИНСКИЙ И СТАНИСЛАВ ЛЮДКЕВИЧ:
ДИАЛОГИ НА ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ПЕРЕКРЕСТКАХ**

Роксоляна МЫСЬКО-ПАСИЧНЫК

*Музыкально-мемориальный музей Соломии Крушельницкой во Львове
ул. С. Крушельницкой, 23, 79000 Львов, Украина,
тел.: (+38032) 261 30 01, e-mail: remp@i.ua*

Статья посвящена личностям Василия Барвинского и Станислава Людкевича в аспекте их личных контактов, сотрудничества, взаимооценки творчества. В публикации освещаются общие и различные позиции композиторов во взглядах на актуальные вопросы и пути развития украинской музыки.

Ключевые слова: украинская музыка, музыкальная критика, взаимооценка, композиторское творчество.

**VASYL BARVINSKYJ AND STANISLAV LYUDKEVYCH:
PERSONAL CONTACTS, COOPERATION**

Roksolyana MYS'KO-PASICHNYK

*Solomiya Krushelnytska Music Memorial Museum
str. Solomiya Krushelnytska, 23
79000, Lviv
phone: (+38032) 261 30 01, e-mail: remp@i.ua*

The article is devoted to figures of Vasyl Barvinskyj and Stanislav Lyudkevych in the aspect of their personal contacts, cooperation and mutual assessment of creativity.

Key words: Ukrainian music, music criticism, composer's creativity.

Стаття надійшла до редколегії 14.01.2009

Прийнята до друку 23.09.2009